

La Mundeta i tots els seus companys de negoci van ser absolts el 27 de desembre de 1927 i la dona va prometre pagar a tots els que encara devia diners. El darrer episodi d'aquesta història es pot llegir a "La Vanguardia" del 26 de juny de 1931, on va aparèixer publicat el següent anunci:

Ramona Alba y Moncada
Aviso. La deuda que tiene tan crecida del año 1918, se participa a sus numerosos clientes que en breves días se indicará fecha de pago.

Per saber-ne més:

Personatges populars, excèntrics i curiosos de Barcelona (1836-1936), R. Brotons 2013, Editorial Alberti.

ELADI GARDÓ FERRER I LA PROSPERITAT

Joan Catafal amb la col·laboració de Mercè Abeyà i Alberto Sanagustín

El personatge

Eladi Gardó Ferrer (Barcelona, 1876?-1958), fou cabdal en el món del cooperativisme català. Fou un dels fundadors de la Cambra Regional de Cooperatives de Catalunya i Balears. Arribà a la presidència de la Federació Regional de Cooperatives de Catalunya i va ser qui va impulsar l'Associació d'Estudis Cooperativistes i va ser creador d'una Societat Cooperativa d'Habitatges.

La seva militància en el Partit Republicà Federal el portà a ser regidor de Barcelona.^[1]

Amb Francesc Layret i Josep Tubau fundaren l'Ateneu Enciclopèdic Popular que tenia com a objectiu l'orientació obrera, la defensa dels drets humans i la democratització de la cultura. Hi participaren activament personalitats com Garcia Lorca, Margarida Xirgu, Salvador Seguí, Joan Salvat-Papasseit, Joaquim Maurín, Àngel Pestaña... El logotip de l'entitat el dissenyà Carles Fontseré.

La seu principal, al carrer del Carme, fou clausurada al 1939. Amb l'empenta d'antics socis i nous col·laboradors es torna a legalitzar al juliol de 1980.

La seva relació amb el barri de la Prosperitat

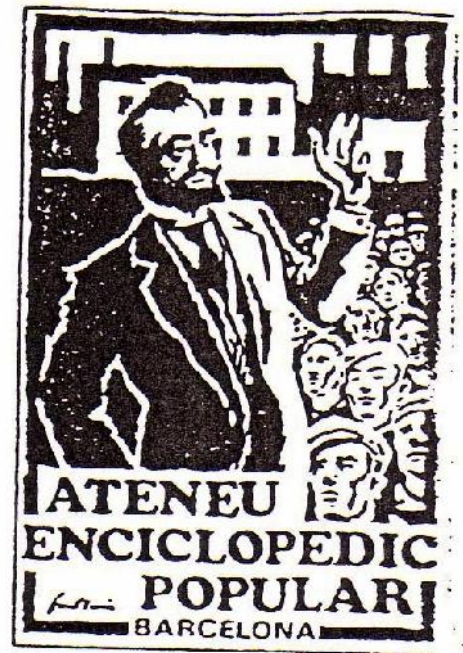
No hauria d'estranyar que una persona inquieta com ell tingués participació en el que passava a la ciutat i es preocupés per les classes més humils i la vivenda.

Estaria dins de la normalitat que en el nostre treball de recerca sobre els orígens del barri de la Prosperitat ens hàgim topat amb documents on Eladi Gardó hi apareix com a protagonista i en uns altres hi sigui referenciat.

Cas 1

En un expedient^[1] de l'Arxiu Municipal de Barcelona amb data de 15 de febrer de 1924, Eladi Gardó presenta una instància en la qual s'interessa "en representació de propietarios de terrenos del barrio de la Prosperidad que el Ayuntamiento lleve a cabo varias mejoras en aquella barriada (San Andrés)".

En el plànol, que acompanya el document citat, la "barriada de la Prosperidad" estava emmarcada pel "Torrente /camino de Tissó" (ara carrer d'en Tissó); "Línea del Ferrocarril del Norte" (ara avinguda Meridiana); "Torrente de Campanyá" (ara carrer del Vesuvi); i "Calle de Valldaura" (ara carrer de Pablo Iglesias).

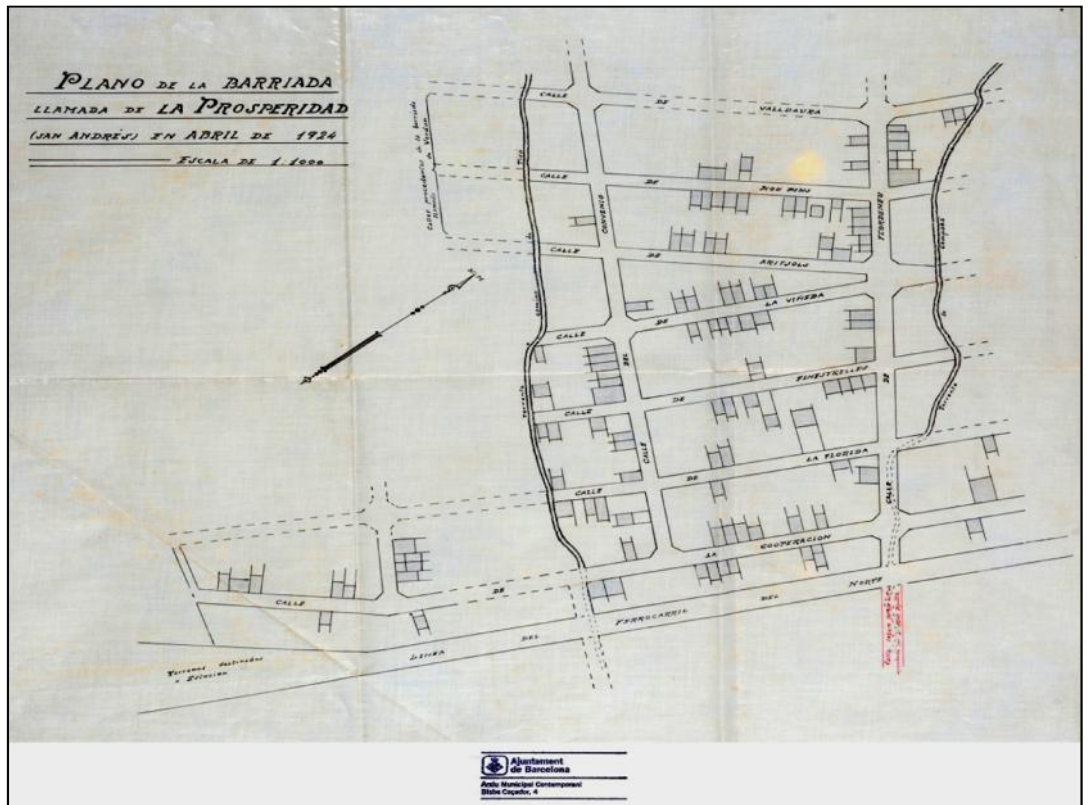
Eladi Gardó, en nom dels petits propietaris de les parcel·les que també signen l'escrit dirigit al EXIMO. SR. ALCALDE DE BARCELONA es queixa que l'Ajuntament "percibe de dicho barrio considerables sumas en concepto de los arbitrios e impuestos municipales especialmente por derechos de edificación y por plusvalía y en cambio no ha ocasionado ningún gasto al presupuesto del Municipio".

L'escrit insisteix en la total disposició dels propietaris a cedir els terrenys que faci falta a canvi que s'urbanitzi la barriada, es netegi i que es subministri aigua i llum "a las numerosas y pobladas calles de dicha barriada".

Molt gràfica és la descripció que es fa de la situació d'aquesta "urbanització", no autoritzada i que val la pena, també, reproduir textualment:

"con un trazado perfecto de calles (...) de varios centenares de casas construidas y en construcción, cuyos pobladores hoy pasan de cuatro mil y que (con) la afluencia de gente modesta que acude a aquella barriada, es de esperar que dentro de poco el número de viviendas se triplicará y la población será numerosísima, como no habrá otra en esta ciudad". [1]

Per això recalca que "hay que dar apoyo y facilitar el crecimiento de una barriada obrera." cosa que resoldrà "el pavoroso problema de la vivienda".

Estem parlant de cases humils d'una o dues plantes amb un petit espai per a pati i/o hort. En els expedients, amb plànol, per demanar permís per construir-hi apareixen titulars com: "Una casita", "Una casa habitación", "Una barraca provisional", "Una habitación"...

La decidida actitud d'Eladi Gardó a favor del cooperativisme podria ser una de les explicacions que l'origen del nom de Prosperitat estigui associat al d'una cooperativa, malgrat que no hem trobat cap document que acrediti l'existència d'una cooperativa amb aquest nom.

Cas, 2

El 29 de novembre de 1927, Juan Espinosa i altres propietaris presenten un escrit a l'Ajuntament^[1] denunciant la construcció d'una paret al carrer de la Flor de Neu. La paret havia estat aixecada per la "Sra. Vd^a. de José Borrás (...) que tiene como abogado asesor a Don Eladio Gardó".

Sembla contradictori que el Sr. Gardó sigui l'advocat de la senyora Teresa Tort Pagés, viuda de José Borrás Mir.

La viuda Borrás, el 27 de novembre de 1926, s'havia adreçat a l'Ajuntament^[1] per manifestar que, entre altres coses, va heretar del seu marit "tres fincas, situadas en la barriada llamada de la Prosperidad, San Andrés, que casi constituyen la totalidad de la misma".

[1]

El conflicte de la paret és conseqüència de l'existència de diferents "urbanitzacions", on cadascú fa les coses a la seva manera, prescindint del que hagin fet els de la "urbanització" del costat.

Els terrenys fins feia poc havien estat camps de conreu, en la seva gran majoria vinyes i s'havien agrupat, en mans de pocs propietaris, per parcel·lar-los tot seguit.

Les administracions, Govern Civil i Ajuntament, es passen la pilota, per concloure que la propietària té dret a aixecar la paret:

"Tratándose de terrenos y urbanizaciones particulares que no tienen todavía estado oficial (...) la propietaria Sra. Vda. Borrás, al cercar el terreno, ha querido hacer patente su disconformidad con la urbanización de los terrenos inferiores y contiguos de dicha barriada de La Prosperidad".

Però com que ho ha fet sense permís la requereixen "para que derribe las obras practicadas sin permiso".

La intervenció del Sr. Gardó a favor d'una de les parts, la gran propietat, costa d'entendre. Cal contextualitzar-la en el marc d'una situació convulsa i complicada com havia de ser aquesta vertiginosa edificació dels inicis de la Prosperitat, on a vegades, podia semblar que convergien els interessos dels nous posseïdors de petits solars amb els dels que havien acaparat els terrenys per parcel·lar i vendre.

¹ Gran Enciclopèdia Catalana [en línia] <<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0029164.xml>>

² Eladi Gardó, en Representació de Propietaris de Terrenys del Barri de la Prosperitat, Demana a l'Ajuntament Millores Pel Barri (Sant Andreu). Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Número expedient 135/19

³ El subratllat es nostre

⁴ Joan Espinosa i Altres Propietaris i Veïns del Barri de la Prosperitat a Sant Andreu, Denuncien la Construcció d'Una Paret Al C. Flor de Neu. Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Número Expedient 205/66

⁵ Pla del Nucli Urbà Sobre Terrenys Que Foren Propietat de Josep Borrás, al C. Nou Pins, C. Cooperació, C. Conveni, C. Aritjols, C. Vinyeda, C. La Florida i C. Flor de Neu. Arxiu Municipal contemporani de Barcelona. Número expedient :212/43

⁶ El subratllat es nostre